

UCHWAŁA Nr XVII/167/16

Rady Gminy Biskupiec

z dnia 26 lutego 2016r.

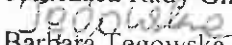
w sprawie : uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018

Na podstawie art.18 ust.2, pkt.15 ustawy z dnia 18 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity : Dz. U. z 2015r., poz. 1515 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst : Dz. U. z 2015r., poz. 332 z późn. zm.) Rada Gminy Biskupiec uchwała , co następuje :

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały .

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Biskupiec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia..

Przewodnicząca Rady Gminy

Barbara Tęgowska

Załącznik Nr 1/2016
do Uchwały Nr XVII/167/16
Rady Gminy Biskupiec
z dnia 26 lutego 2016r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2016-2018

WPROWADZENIE

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje realizacją w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć się szczęśliwe. W wielu dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie i są szczególnie groźne dla dziecka, jego rozwoju psychosomatycznego i wychowania. W rodzinach pojawiają się trudności na skutek czynników zewnętrznych (np. bezrobocie, choroba, wzrost kosztów utrzymania). Są jednak i takie rodziny, w których źródło dysfunkcji tkwi w wielu czynnikach odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny (np. nałogi, przestępczość, przemoc, zaniedbywanie obowiązków).

Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia niosą za sobą wiele pozytywnych skutków, ale niestety pogłębiają też wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przemoc, przestępczość, które bardzo często powodują rozpad rodziny. Takie nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się negatywnie na losach jej członków, jak i na całym społeczeństwie. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny, ponieważ problemy te bardzo często wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Należy budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. Bardzo ważne zatem jest, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny.

Obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Tekst jednolity : Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.).

Program ten jest spójny z założeniami Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biskupiec na lata 2013-2020.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu **wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania.** Powstał on w oparciu o diagnozę problemów rodzin z terenu gminy Biskupiec, przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze, opracowany m.in. na podstawie danych statystycznych pochodzących ze źródeł: ewidencji ludności Urzędu Gminy w Biskupiec, rejestrów i sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim, danych Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim.

1. Diagnoza:

W gminie Biskupiec zamieszkuje 9845 mieszkańców, w tym 2256 dzieci w wieku od 0 do 18 lat, co stanowi 22,91 % ogółu mieszkańców gminy, 1698 osób to dzieci i młodzież w wieku szkolnym z których 1320 uczęszcza do szkół na terenie naszej gminy :

- przedszkola – 51 dzieci,
- klasa 0 – 161 dzieci,
- od klasy I do VI – 636 uczniów,
- gimnazjum – 331 uczniów,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa – 92 uczniów ,
- Liceum Ogólnokształcące – 49 uczniów, - (źródło: oświata, ewidencja ludności UG Biskupiec na dzień 31.12.2015r.).

W obecnych realiach to głównie dzieci i młodzież gimnazjalna przysparza rodzinom najwięcej problemów wychowawczych. Potwierdzają to statystyki policyjne zarówno ogólnopolskie, ale także nasze gminne, dotyczące udziału nieletnich i małoletnich w czynach karalnych i wykazujących przejawy demoralizacji, które wskazują, że w okresie od stycznia 2015r. do grudnia 2015 r. ujawniono dwa zdarzenia :

- nieobyczajny wybryk,
- zakłócenie porządku publicznego będąc pod wpływem alkoholu.

Z rozmów z dziećmi wynika, że podejmują takie działania z braku pomysłów na zabicie nudy.

Inspiracją do zrealizowania ryzykownego zachowania jest często środowisko rówieśnicze, bo solidarność z kolegami i koleżankami nie pozwala na odważne mówienie „nie” w sytuacjach niosących ryzyko zaangażowania w konflikt z prawem. (dane Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lub. na dzień 31.12.2015r.). Niekiedy problem pogłębiają rodzice, którzy zbyt mało czasu poświęcają na wychowywanie dzieci, nie interesują się tym w jaki sposób spędzają one czas, nie monitorują ich postępów szkolnych, nie reagują w sytuacjach trudnych występujących w życiu dziecka, nie wspierają ich w przewyżnianiu problemów. To z czasem stwarza barierę w relacjach dzieci z rodzicami, utratę naturalnych więzi, które wymagają długotrwałych procesów naprawczych, bądź zostają utracone bezpowrotnie. Bierność wychowawcza rodziców jest wykorzystywana przez dzieci najczęściej w niewłaściwy sposób, brak reakcji rodzica na negatywne zachowanie, zostaje odczytywane przez dziecko jako przyzwolenie na dane postępowanie i powoduje systematyczne oddalanie się od istniejącego, akceptowanego w społeczeństwie systemu wartości i norm. Takie dzieci najczęściej popadają w konflikty z prawem, nie realizują obowiązku szkolnego.

Od kilku lat coraz wyraźniej dostrzegamy kryzys w rozwoju moralnym i kulturowym nie tylko dzieci i młodzieży, ale także wielu rodziców. Często związane jest to z innymi problemami występującymi w rodzinach tj. utrata pracy, brak środków na bieżące utrzymanie. Dom rodzinny niewystarczająco wspiera członków rodziny emocjonalnie, co powoduje, że osamotnieni ludzie, przytłoczeni problemami życia codziennego, szukają wsparcia wśród często destruktywnych grup rówieśniczych. Do tego dochodzi niski poziom kulturowy, nieumiejętność wykorzystania wolnego czasu, brak zainteresowań i hobby. Pojawiają się w związku z tym zaburzenia relacji rodzinnych, zachowania na granicy patologii, zagrażające zdrowemu stylowi życia i prowadzące do groźnych uzależnień. Rodzice koncentrują się na własnych problemach, uciekają w nałogi, a z czasem nie wypełniają swoich ról rodzicielskich, co skutkuje zaniedbywaniem dzieci, stosowaniem przemocy w rodzinie, aż po ingerencję instytucji zewnętrznych w rodzinę i umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki. W przypadkach utrzymywania się takich sytuacji przez dłuższy czas dochodzi do wykluczenia osób i rodzin z życia zawodowego i społecznego, a problemy z każdym dniem narastają w nich coraz bardziej. Należy więc podjąć wszelkie możliwe działania, na najwcześniejszym poziomie pojawiania się tego typu problemów, aby wspierać rodziny w rozwiązywaniu trudnych

sytuacji, które generują zaburzenia życia rodzinnego i relacji między członkami rodzin. Natomiast w przypadkach, gdy rodzina nie podołała problemom codziennego życia i jej funkcjonowanie w obecnym stanie stało się niemożliwe, należy podjąć interwencję polegającą na zapewnieniu bezpieczeństwa dla wszystkich jej członków, a ponadto podjąć pracę, na rzecz przywrócenia zdolności rodziny do prawidłowego funkcjonowania. Na terenie gminy jest 5 rodzin, które wymagają w chwili obecnej pomocy w przezwyciężaniu i niwelowaniu już istniejących deficytów, zaniedbań. Praca nad rodziną ma doprowadzić do utrzymania dziecka w jego rodzinie naturalnej. Wiele rodzin w gminie Biskupiec korzysta ze wsparcia systemu pomocy społecznej, są to rodziny z dziećmi, wykazujące często przejawy bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych, bądź wymagające wsparcia w procesie wychowywania dzieci, czy też pomocy finansowej na potrzeby bieżące dla zapewnienia im tzw. min. egzystencji. Na terenie Gminy Biskupiec rodzin z dziećmi korzystających z różnych form wsparcia systemu pomocy społecznej jest 265, żyje w nich łącznie 1171 osób. w tym jest: 82 rodziny z 1 dzieckiem, 102 rodziny z 2 dziećmi, 53 rodziny z 3 dziećmi, 19 rodzin z 4 dziećmi, 6 rodzin z 5 dziećmi, 3 rodziny z 6 i więcej dziećmi. Z tego 66 rodziny wykazuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. I to one głównie wymagają wsparcia w zakresie życia rodzinnego (dane sprawozdanie MP i PS 03 za 2015 r.)

2. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań w ramach programu wspierania rodzin.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków naszego społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego. Realizując „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Biskupiec na lata 2016-2018” należy brać pod uwagę między innymi:

- Ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 r. (Tekst jednolity : Dz. U. z 2015r., poz. 332 z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Tekst jednolity : Dz. U. z 2015, poz. 163 z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Tekst jednolity :Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Tekst jednolity: (Dz. U. z 2015r., poz. 2082 z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Tekst jednolity : Dz. U. z 2014 r., poz. 382 z późn, zm.),
- Ustawę z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Tekst jednolity : Dz. U. z 2013r., poz. 1457).

3. CELE, DZIAŁANIA, REZULTATY, ODBIORCY PROGRAMU

CEL GŁÓWNY :

WSPIERANIE RODZIN PRZEŻYWAJĄCYCH TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH W PROCESIE PRZYWRACANIA ICH ZDOLNOŚCI DO PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Diagnozowanie i analiza przyczyn kryzysów rodzinnych poprzez pracę socjalną i badania specjalistyczne.
2. Pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny.
3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny poprzez zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.
4. Pomoc w integracji rodziny poprzez niwelowanie barier uniemożliwiających prawidłowe relacje między członkami rodziny oraz rozwiązywanie sytuacji konfliktowych w rodzinach.
5. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez aktywne angażowanie ich w działania ukierunkowane na poprawę swojej sytuacji bytowej.
6. Dążenie do reintegracji rodziny- poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego.

4. DZIAŁANIA

Wspieranie rodziny jest niezwykle angażującym procesem i wymaga podejścia interdyscyplinarnego, gdyż dotyczy wszystkich obszarów funkcjonowania rodziny. Obejmuje ono działania skierowane na zabezpieczenie potrzeb członków rodziny, budowanie prawidłowych relacji i więzi między nimi, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego dla dzieci, zapobieganie patologiom, podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych i działań naprawczych w rodzinie.

W gminie Biskupiec zadania z zakresu wspierania rodziny realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, któremu gmina zleciła to zadanie.

Działania dotyczące celu 1: Diagnozowanie i analiza przyczyn kryzysów rodzinnych poprzez pracę socjalną i badania specjalistyczne:

- wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- praca socjalna polegająca na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, deficytów osobowościowych członków rodziny, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
- konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

Działania dotyczące celu 2: Pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemów związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem poprzez wzmacnianie roli i funkcji rodziny:

- organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”,
- realizacja zadań promujących cechy „zdrowej rodziny”, angażowanie w te działania rodziny zagrożone dysfunkcyjnością, (pikniki rodzinne, wyjazdy integracyjne),
- promowanie korzystania ze środowiskowych form wsparcia rodziny.

Działania dotyczące celu 3: Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny poprzez zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia:

- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności dostępu do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego),

- zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę, polegającej na:
  - * opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
  - * opracowaniu, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
  - * udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
  - * udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
  - * udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
  - * udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
  - * wspieraniu aktywności społecznej rodzin,
  - * motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
  - * udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
  - * motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
  - * udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
  - * podejmowaniu działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
  - * prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
  - * prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
  - * dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny Kierownikowi GOPS,
  - * monitorowaniu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
  - * sporządzaniu, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
  - * współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności korzystania z pomocy rodzin wspierających, które przy wsparciu asystenta rodziny pomagają w opiece i wychowywaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Działania dotyczące celu 4: Pomocy w integracji rodziny poprzez niwelowanie barier uniemożliwiających prawidłowe relacje między członkami rodziny oraz rozwiązywanie sytuacji konfliktowych w rodzinach:

- zapewnienie członkom rodziny możliwości korzystania z pomocy specjalistów, terapii w różnorodnych zakresach dysfunkcji, (terapię indywidualne, grupowe),
- organizowanie mediacji jako formy metody pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych.

Działania dotyczące celu 5: Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez aktywne angażowanie ich w działania ukierunkowane na poprawę swojej sytuacji bytowej:

- motywowanie członków rodziny do podjęcia działań na rzecz ograniczenia, bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Informacyjno- Konsultacyjnym, podjęcie terapii dla sprawców przemocy – współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy, itp.
- angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach, warsztatach kształtujących umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy, w oparciu o własne zasoby,
- organizowanie specjalistycznego wsparcia dla rodziców obejmującego kształtowanie i rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych i społecznych w celu wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, los dzieci, adekwatne spostrzeganie swoich problemów oraz zmianę stylu wychowania dzieci, dostarczanie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- zapewnienie dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych bezpłatnej opieki i wychowania w świetlicy prowadzonej przez gminę Biskupiec, w bibliotekach z terenu gminy.

Placówki te zapewniają dzieciom: opiekę, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe, rozwijanie zainteresowań.

Działania dotyczące celu 6: Dążenie do reintegracji rodziny- poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska społecznego.

- świadczenie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wychowywaniu i opiece nad dziećmi w przewyciężeniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną,
- pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowywaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny
- współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym w tym w szczególności z pomocą społeczną, szkołami, policją placówkami służby zdrowia, sądami, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny obejmują ponadto:

- realizację rządowych programów z zakresu wspierania rodziny,
- monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zamieszkałych na terenie gminy,
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka ,placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.

5. Zakładane rezultaty realizacji programu

- wzrost umiejętności opiekuńczo- wychowawczych w rodzinach,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

6. Adresaci

- Rodziny z terenu Gminy Biskupiec przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

7. Instytucje zaangażowane w realizację programu:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu,
- Urząd Gminy Biskupiec,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Mieście Lubawskim,
- Szkoły z tereny gminy Biskupiec ,
- Gminny Ośrodek Kultury w Biskupcu
- Biblioteki z terenu gminy Biskupiec,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Biskupcu,
- Policja,
- Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim ,
- Kuratorzy Sądowi,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

8. Finansowanie

Finansowanie 3 -letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Biskupiec.

9. Monitorowanie

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie przez Wójta Gminy Biskupiec w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Biskupiec sprawozdań z realizacji Programu.

